

יוסף דעת

תוכן הסוגיות בקצרה
(והמסתעף)

מסכת מועד קטן

בעריכת יוסף בן ארזה

**Dafyomi Advancement Forum
of Kollel Iyun Hadaf**

140-32 69 Ave.

Flushing, N.Y. 11367

Fax: (206) 2020-DAF [323]

Tel: 00 (972 2) 651-5004 (aft.)

email address: daf@dafyomi.co.il

Ask about D.A.F.'s free English study material!

יוצא לאור בהשתתפות מכון עיון הדף

שע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087

הר נוף, ירושלים

פקס : 591-6024 (02)

טלפון : 651-5004 (02) בשעות אחה"צ

דואר אלקטרוני : daf@dafyomi.co.il

המכון מחלק מגוון רב של חומר בעברית ובאנגלית

מסכת מועד קטן, דפים ב – יג

תוכן הסוגיות (והמסתעף)

פרק ראשון

ב — השקאת השדה במועד ובשביעית — חילוקי דינים ושיטות; (איסור 'טירחה' בשביעית) * (איסור מלאכה במועד — מדאוריתא או מדרבנן) * 'קילון' * דברים המותרים לעשותם במועד * 'בית השלחין' ו'בית הבעל' * מלאכת המועד במקום הפסד ושלא במקום הפסד; טירחה מרובה * המנכש והמשקה מים לזרעים בשבת — משום מה מתרים בו; זומר וצריך לעצים * (הזכרת שם המלאכה בשעת ההתראה) * המנכש והמחפה לכלאים; המקיים כלאים * מקור איסור השקאה בשביעית * שביעית בזמן הזה * (מעניני מצות שמיטה) * (פרש"י על מועד-קטן המוזכר בראשונים).

ג — פירוט עבודות הארץ האסורות והמותרות בשביעית; מדאוריתא ומדרבנן * החורש בשביעית * כל מקום שנאמר כלל בעשה ופרט בלא תעשה * תוספת שביעית — שיטות ומקורות * אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חברו א"כ גדול ממנו; 'גדול במנין' * עשר נטיעות, ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני * 'בחריש ובקציר תשבת' * (על לימוד מסכת מועד קטן).

ד — תוספת שביעית — המשך * (חריש בארץ ישראל; קציר העומר) * (היקף ערבה וניסוך המים בזמן הזה) * השקאה במועד ממי גשמים ומי קילון; פסיקות ובריכות; דלייה ממקום נמוך למקום גבוה; מדלים לירקות כדי לאוכלם * (נידוי / מכת מרדות לעובר על איסורין דרבנן) * עשיית עוגיות לגפנים במועד * ('אגף') * עשיית אמת מים ותיקונה — במועד ובשביעית * עשיית אוצר לזבלו בשביעית * תיקון הנהר והמעין במועד.

ה — תיקוני בורות וחפירתם במועד — בבור היחיד ובבור הרבים * צרכי הרבים הנעשים במועד * ('הרגלה') * ציון הקברות — מקורות והלכות * (נכדים שנקראו בשם זקנם) * 'כל השם אורחותיו בעולם הזה' * סככות ופרעות ובית הפרס; שדה שנאבד בה קבר, שדה שנחרש בה קבר, ושדה בוכים * (שיבושי גרסאות בתוס' למועד קטן).

ו — צורבא מרבנן — כל מילי דמתא עליה רמיא * מצא אבן או שתי אבנים מצוינות * שדה שמיצריה מצוינים, כולם או מקצתם * מתי יוצאים על הכלאים ועל שאר צרכי העיר * היוצאים על הכלאים, מהיכן נוטלים שכרם * שדה שמצאו בה כלאים * השקיית אילן זרעים במועד; שדה מטוננת ושדה גריד; זרעים ששתו קודם המועד ושלא שתו; הרבצת גינה ושדה לבן * הרבצת שדה בשביעית * צידת אישות ועכברים מהשדות במועד ובשביעית; (בהגדרת 'דבר האבד'); מהן 'אישות'; החרכת חורי נמלים.

ז — צידת אישות במועד, בשדה לבן ובשדה אילן * קירוי הפירצה במועד ובשביעית, בגינה ובחצר * סתירת כותל הגוחה לרשות הרבים ובנייתו * ראיית נגעים במועד — חילוקי דינים ושיטות * (הודעה במועד לקרובים על מות קרוביהם) * האם רשאי הכהן הרואה את הנגע להימנע מלטהר או לטמא; האם רשאי להתעכב בראיית הנגע בגלל דבר הרשות או דבר מצוה * פרישת מצורע מוחלט (ומוסגר) מאשתו * (הסגרת הנגע — מהי) * (הלכות הנלמדות מן הכתוב אודות מנהגים קדומים שאינם חיוב מהתורה) * ('משמעות דורשין איכא בנייהו' — שיטות חכמים).

ח — ימים שאין רואים בהם נגעים; ראיית נגעים בלילה; בסומא באחת מעיניו * ליקוט עצמות אביו ואמו במועד; אבלות בליקוט עצמות; (על מנהג ליקוט עצמות); (פרטי הלכות ושיטות בליקוט עצמות) * התעוררות לבכי והספד על המת סמוך לרגל * חפירת כוכין וקברות ועשיית ארון במועד; עשיית שאר צרכי המת; עשיית נברכת * נישואין במועד — טעמים ומקורות.

ט — נישואין ערב הרגל * אין מערבין שמחה בשמחה * חנוכת הבית בימי שלמה * (השהייה בלימוד גמר המסכת כדי לסיימה בזמן אחר) * דחיית שבת ויום הכפורים בחנוכת המשכן והמקדש * בשעה שביקש שלמה להכניס ארון למקדש * (שורש 'טוב לב' של ישראל) * מעשה ברבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים תלמידי רבי שמעון; תלמיד שנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך ליפטר ממנו פעם אחרת * 'פילוס' במצוות; מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים ושאי אפשר; (דחיית מצוה קטנה שבאה לידי מפני הגדולה); דחיית תלמוד תורה מפני המצוות * יהי רצון שלא תבייש ולא תתבייש * תכשיטי נשים במועד; טפילת הפנים בסיד; 'אע"פ שמיצר עכשיו שמח הוא לאחר זמן'; בנות ישראל שהגיעו לפירקן ולא הגיעו לשנים * (הפסקה מן הלימוד כדי להשתתף בברית; בגדר 'אפשר לעשותה ע"י אחרים').

י — תפירה במועד — בהדיוט ובאומן * התקנת מיטת-חבלים * העמדת תנור וכירים וריחים ותיקונם * טיפול בבעלי חיים במועד * כסכוס בגדים וקשירת בירות * (מלאכת אומן ומלאכת הדיוט במועד) * נטילת צרורות ורגבים בשדה * פתיקת מים של ביברי דגים * פשיחת דקל * חיתוך וייבוש תמרים * מלאכה בדבר האבד; (ספק אבד) * פרקמטיא * גביית חובות במועד.

יא — הליכה לערכאות של נכרים כדי להציל ממונו מידם * עשיית מצודות ורשותות במועד; עשיית תנורים ונפות * עשיית מעשה לגג ולמרפסת במועד * שיפת סדקים והעגלתם; תיקוני ציר צינור קורה מנעול ומפתח; הכאה בפטיש במועד * שינוי בדבר האבד * כבישת כבשים במועד * כללים והנהגות באכילת דגים שאמר אדא ציידא לרב.

פרק שני

מי שהפך את זיתיו ואירעו אבל או אונס; עשיית מלאכה בדבר האבד באבלות ובמועד * מלאכה באבלות ובמועד — מדאורייתא או מדרבנן * אלו מלאכות עושים לאבל בימי אבלו; היה אומן לרבים; אריס חכיר וקבלן; חמר גמל וספן; שכיר יום; היתה מלאכתו ביד אחרים.

יב — מקבלי קיבולת נכרים במלאכת ישראל — בשבת ובמועד ובאבל * מסדרי שלחנות נכרים בחול המועד; הרבעת בהמה בחולו של מועד * הדיירה בשבתות בימים טובים ובמועד * מי שהיה יינו בתוך הבור ואירעו אבל או אונס * שינוי במלאכת דבר האבד במועד * הלכות המועד כהלכות כותים; הלכות עקורות ואין למידות זו מזו * זפיתת כלים במועד * הלכות המועד יש מהם פטור אבל אסור ויש מהם מותר לכתחילה * קצירה דישה וטחינה במועד; קציצת עצים והטלת שכר; הערמה במלאכת חול המועד * יציאה בשבת בטבעת אלמוג; שתיית מים שהוחמו ע"י נכרי — באדם חשוב * חטיבת עצים במועד; עקירת פשתן, חיתוך קישות ושומשוּמין; קטיפת פירות * הכנסת פירות במועד; שליית פשתן * כיוון מלאכתו במועד — תאבד; כיוון מלאכתו במועד ומת — האם קנסו את בנו אחריו.

יג — קנסות שקנסו חכמים — האם קונסים את הבן אחריו * לקיחת בתים עבדים ובהמה במועד * פעולה מפועל שאין לו מה יאכל; אומנויות המותרות בערבי פסחים * פינוי דברים מבית לבית במועד * הולכת והבאת כלים מבית האומן במועד * טיפול בקציעות במועד * מכירת פירות כסות וכלים * צידה, דשישה וגריסת גרעינים במועד; 'חילקא, טרגיס, טיסני' * פתיחת חנויות במועד ובערב יום טוב האחרון של חג.

מסכת מועד קטן, דפים יד — כט

תוכן הסוגיות (והמסתעף)

פרק שלישי

יד — אלו מגלחים במועד ואלו מכבסים במועד * טעם איסור תספורת ותכבוסת במועד * מי שאין לו אלא חלוק אחד; (הרגילים לגלח זקנם מדי יום; הרגיל להחליף כתנתו מדי יום או יומים) * מי שאבדה לו אבידה ערב הרגל; (הנמנע ממצוה בגלל הפסד ממון) * גילוח במועד לבא ממדינת הים; לקטן הנולד במועד וקודם המועד * קריעה ואבילות בקטן * אבל ומנודה ומצורע ברגל; דחיית עשה דרבים לעשה דיחיד * (אבילות מדאורייתא או מדרבנן) * דנים דיני נפשות מכות וממונות במועד * צרעת בכהן גדול; כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל אונן; (אבילות בכהן גדול) * איסור תספורת באבל.

טו — דיני אבל מנודה ומצורע בתספורת ובתכבוסת; בעטיפת הראש; בהנחת תפלין; בשאילת שלום; בדברי תורה; בקריעה; בכפיית המטה; בעשיית מלאכה; ברחיצה וסיכה; בנעילת הסנדל; בתשמיש המטה; בשילוח קרבנות * 'וראשו יהיה פרוע' * מנודה שמת בנידויו * בין מנודה למוחרם * ישראל במדבר — כמנודין * (צורת האדם השלם — בשמחה).

טז — סדר נידויו והחרמה; טעמים ומקורות * משך זמן הנידויו והניזיפה — בבבל ובארץ ישראל; (גדר דין 'ניזיפה') * נידוהו שלשה ומת אחד מהם, (או הלך למקום אחר) * מנודה לרב, לתלמיד, לעירו ולעיר אחרת, לנשיא ולכל ישראל * פעם אחת גזר רבי שלא ישנו לתלמידים בשוק * (לשון הרע במסיח לפי תומו) * שמואל ומר עוקבא * דברי דוד האחרונים; שירת דוד; 'כוש' * מדרש המקראות בדוד המלך; 'צדיק מושל יראת אלקים'; 'הוקם על'; 'עדינו העצני' * (ענינים: הצנע לכת — גם מעיני האדם עצמו; הקב"ה גוזר וצדיק מבטל).

יז — תלמיד שנידה לכבודו; תלמיד שנידה במילי דשמיא * תלמיד חכם עושה דין לעצמו * מעשה בתלמיד חכם ששמועתו רעה ונידהו רב יהודה; לימוד תורה מרב שאינו דומה למלאך * (ביקור חולים לשונא) * (דיבור עם המנודה) * אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו * נידויה של שפחת רבי לאדם שהיה מכה לבנו גדול * מעשה בריש לקיש שנידה לאדם שאכל תאנים מפרדס שאינו שלו * נידוהו ואינו יודע מי נידהו * אב בית דין / תלמיד חכם שסרח; מלקות ונידויו לתלמיד חכם * תלמיד חכם מנדה לעצמו ומיפר לעצמו * 'שמתא'; כוחו וחומרותו של חרם; 'חרם' — 'רחם'; מעשה בכלב שהיה נושך מנעלי החכמים; מעשה באדם אלים שהיה מצער תלמיד חכם * תגלחת נזיר ומצורע במועד * תגלחת האבל במועד; (אבלות דשלשים במועד); תגלחת כהן שנסתיימה משמרתו ברגל * דיני תגלחת באבלות; מי שתכפוהו אבליו; איסור תכבוסת באבל * נטילת צפרנים במועד ובימי אבל.

יח — הלכה כדברי המיקל באבל * נטילת צפרנים באבלות ובמועד — המשך; מעשה בשמואל ופינחס אחיו; 'ברית כרותה לשפתים' * שלשה דברים נאמרו בצפרנים * גזיזת שערות השפה * פרעה שהיה בימי משה הוא אמה וזקנו אמה ופרמשתקו אמה וזרת * מי שאין לו אלא חלוק אחד; כיבוס כלי פשתן במועד * אלו כותבים במועד * אירוסין וסעודת-אירוסין בחולו של מועד; (מצוה בקידושי אשה) * 'שמא יקדמנו אחר — ברחמים'; מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה' אשה לאיש; (תפילה וזכות לשנות את הנגזר בענין נישואין) * חשד ורינון; קלא דלא פסיק * דברים שאינם נכתבים במועד * ('בת פלוני לפלוני' — גזירה ובחירה).

יט — כתיבת תפלין ומזוזות וטווית תכלת לציצית במועד * ביטול גזרת שבעה ושלשים על ידי הרגל — חילוקי דינים; עצרת, ראש השנה ויום הכפורים; (שמחה בראש השנה ויוכ"פ ובשבת; שליח ציבור אבל בימים נוראים) * האם מקצת היום ככולו באבילות; האם יום שביעי עולה לשבעה ולשלשים * מקור לשלשים ימי אבל * אבלות שבעה ושלשים ברגל; קברו ברגל — האם הרגל עולה למנין שלשים * הקובר את מתו שני ימים קודם הרגל * מלאכה לאבל ע"י אחרים וע"י עבדיו ושפחותיו.

כ — הקובר מתו ברגל — המשך * ביטול גזרת שבעה ע"י הרגל * (מי שלא נהג אבילות שבעה, כולה או מקצתה) * מנין לאבילות שבעה * שמועה קרובה ושמועה רחוקה — חילוקי שיטות * מעשה ברבי חייא ששמע שמתו קרוביו * שמע שמועה קרובה ברגל / בשבת, ובמוצאי הרגל / השבת נעשית רחוקה * קריעה ללא שבעה * מי שאין לו חלוק לקרוע וגזמן לו לאחר זמן * הקרובים שאדם מתאבל עליהם; קרובי קרוביו; חמיו וחמותו * קריעה מעומד * (טעמי מצות אבילות על המת).

כא — 'ועמד ואמר'; 'ויקם איוב ויקרע'; 'ויקם המלך ויקרע' * ישיבת האבל * איסורי האבל * לימוד תורה לאבל כשרבים צריכים לו * הנחת תפלין לאבל; חליצתן בפני פנים חדשות (יום קבורה שאינו יום מיתה) * מלאכה לאבל * הליכת האבל לבית האבל * שאילת שלום והשבתו באבל; (שחיית הראש; אמירת 'בוקר טוב' וכד'); מעשה ברבי עקיבא שמתו בניו והספידום הספד גדול * המוצא את חברו אבל — בתוך שלשים ולאחר שלשים; מתה אשתו ונשא אשה אחרת * אבל הבא לבית האבלים לאחר כמה ימים — חילוקי דינים.

כב — המתאחר לבוא לבית האבלים — המשך; הלך גדול הבית לבית הקברות; השולחים את מתם להיקבר במקום אחר — מאימתי מתחלת אבלותם; (קרובי המת הנמצאים במקום רחוק, מאימתי מתחילים אבלות) * בני מעים שניקבו וליחה סותמתם * בין אבלות שעל אביו ואמו לשאר קרובים; מדחה מיטתו; מיעוט בעסקו; חליצת כתף; תספורת; כניסה לבית השמחה; שיעור הקריעה; הלבוש עשרה חלוקים; הבודלת קמי שפה; אחוי הקרע; במה קורעים והיכן * בין קריעת האיש לקריעת האשה * אבלות וקריעה בנשיא שמת; אב בית דין וחכם * (לימוד בבית האבל).

כג — נשיא שמת — המשך * אמירת שמועה ואגדה בבית האבל; (לימוד משניות לעילוי נשמת הנפטר) * הנהגות האבל בשבתות הראשונות * מי שמתה אשתו, מתי מותר לישא אחרת * גיהוץ ולבישת בגדים חדשים באבל * אבילות בשבת * אונן — אכילתו; בשר ויין; חיובו במצוות; אנינות בשבת.

כד — אבילות בשבת — המשך * אבל ששימש מיטתו (ביום השביעי ובליל); אבל שלא פרע ושלא פירם; (קריעה מדאורייתא או מדרבנן) * פח"ז חובה נת"ר רשות — חילוקי דיני אבילות בשבת * קרע שאינו בשעת חימום; עטיפה שאינה כעטיפת הישמעאלים * קריעות החכמים על חבריהם שמתו * דיני קריעה לאבל הבא להחליף בגדיו — בחול ובשבת * הפסקת אבילות בעצרת, בראש השנה וביום הכפורים; (אבילות שלשים במועד) * הלוויית תינוק — חילוקי דינים ושיטות * תשלומין שבעה לעצרת * חישוב ימי אבילות בנקבר יום אחד לפני החג * קריעה, חליצת כתף והבראה.

כה — חכם שמת; אבל וקריעה על אדם כשר; העומד על המת בשעת יציאת נשמה * חכם כבודו בהספדו; הנחת ספר תורה על מטת חכם שמת; הוצאת המת דרך גגים; העברתו ממטה למטה * (הבאת נפטר ופינויו להיקבר בארץ ישראל) * השראת שכניה על אדם בחו"ל * כי נח נפשיה דרב הונא; הוצאתו, הלווייתו וקבורתו * (קבורה אצל צדיק וגדול) * (מי שנתהפכה לו רצועה של תפלין) * עמידה בשורה ברכה ותנחומים בארון העובר ממקום למקום * פטירתם, הלווייתם והספדם של כמה מחכמי התלמוד; שינוי סדרי בראשית * מעשה בבר קיפוק ובר אבין הספדנים * (קריאת שם על שם אדם שהורע מזול) * **ענינים**: (האדם — ספר תורה) * (התגלות הקב"ה ליעקב בלילה) * (תעניות — כקרנן המרצה).

כו — אלו קרעים שאין מתאחים; שמועות רעות שקורעים עליהן * הריגת יהודים על ידי שבור מלכא * קריעה על ברכת השם ועל ספר תורה שנשרף — פרטי דינים ומקורות * הרואה ערי יהודה, ירושלים ובית המקדש בחורבנם; (חילוקי דינים; ברכות הראיה כשראה פעם אחת ולא בדרך ואח"כ ראה שוב) * שלילה תפירה ואיחוי הקרע; הקורע מתוך השלל, המלל, הלפט, הסולמות, האיחוי * הפיכת הבגד הקרוע * איחוי בלוקח בגד קרוע * שיעור תחילת קריעה ושיעור תוספת * קריעה על כמה מתים * הלכה כדברי המיקל באבל — ולא בקריעה * עד היכן הוא קרוע; הקורע למטה ומן הצדדים * קריעה על קריעה * היוצא בבגד קרוע לפני המת * קריעה בבגד שאול * חולה שמת לו מת * קריעה לקטן; קריעה על חמיו וחמותו * אבל לא יניח תינוק בתוך חיקו * הבראה על המטות — זקופות או כפופות.

כז — עסק סחורה לאבל ההולך ממקום למקום * מאימתי כופים את המטות; מאימתי זוקפים את המטות בערב שבת * אלו מטות כופים; מטה המיוחדת לכלים; ערסא דגדא; דרגש; מטה שנקליטיה יוצאים * מלך שמת לו מת — ישיבתו וישיבת העם * ישיבת האבל * כיבוד וריבוץ בבית האבל; הדחת כלים; הבאת מוגמר ובשמים וברכתם * במה מוליכים אכלים לבית האבל * ברכת אכלים, שורה והנחת המטה — במועד * תקנות שעשו חכמים שלא לבייש את העניים וכד' * הספד לחכם במועד בחנוכה ובפורים * הספד, טיפוח וקילוס; קילוס בסנדל * אבל שניענע בראשו * קימה בפני נשיא — באבל ובחולה * אכילת האבל משלו * עשיית מלאכה כשמת בעיר * המתקשה על מתו יותר מדאי; שיעור לבכי להספד לגיהוץ ולתספורת; מעשה באשה ושבעת בניה שמתו; (בכי על המת — חובה או רשות) * עבר אדם עבירה ושנה בה * מדת הדין מתוחה על האבל * (הוצאות יתרות להלויה ולקבורה).

כח — הנחת המטה של אשה ברחוב; סמיכת קבורה למיתה * מות מרים * מיתת צדיקים מכפרת * מיתה חטופה, דחופה, מגפה, דחוויה, גערה, נזיפה, מיתת כל אדם; כרת ומיתה בידי שמים * (דרשות המבוססות על לשונות זרות) * עשיית יום טוב כשיצא מידי כרת * חיי בני ומזוני — לא בזכותא תליא אלא במזלא; (בציבור וביחיד; שינוי המזל ע"י זכויות ותפילה; מהותו של ה'מזל') * חיי בני ומזוני — אצל רבה ורב חסדא * שלשה דברים שביקש רבא קמי שמיא * חכמים שנגלו לאחר מותם לתלמידיהם ותארו את שעת יציאת נשמה; חכמים שנגלה עליהם מלאך המות לקחתם מן העולם * אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו * אין מלכות נוגעת בחברתה * עינוי, טיפוח וקינה במועד בראשי חדשים בחנוכה ובפורים * מאמרי קינות של נשי שכנציב * טוב ללכת אל בית אבל... * נחמות זקני ישראל לרבי ישמעאל כשמתו בניו * 'בשלום' שנאמר במות צדקיהו ויאשיהו * פתיחת האבל בדברים; הסבת האבל בראש; הסבת החתן וכהן בראש * תוארי יציאת הנשמה מן הגוף * (באור מצות ניהום אבלים).

כט — הנפטר מן המת והנפטר מן החי — כיצד הוא אומר * כל היוצא מבית הכנסת לבית המדרש ומבית המדרש לבית הכנסת; תלמידי חכמים אין להם מנוחה אפילו לעולם הבא.
